

**4. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresi
(14 – 17 Őubat 2019 / Yalova)
(UBAK)**

4th International Scientific Research Congress
(14 – 17 February 2019 / Yalova)
(UBAK)

Bildiri Tam Metin Kitabı
Proceeding Book

3

Sosyal Bilimler

Editörler / Editors

Prof. Dr. Behsat KARACA
Doç. Dr. Emel İSLAMOĞLU
Dr. Esra KİRİK

Ankara 2019

Yayın Koordinatörü/ Broadcaste Coordinator•
Doç. Dr. Emel İSLAMOĞLU

Yayın Yönetmeni / General Publishing Director •
Dr. Esra KİRİK

Editörs / Edited by •
Pprof. Dr. Behsat KARACA
Doç. Dr. Emel İSLAMOĞLU
Dr. Esra KİRİK

Kapak Tasarım / Cover Design
Dr. Nermin ATİLA

İç Tasarım / Interior
Dr. Nermin ATİLA

Birinci Basım / First Edition• ©
2019-Yalova

ISBN: 978-605-80780-0-0

© copyright
Telif ve hukuki hakları UBAK'a aittir

Doğuhan
Tanıtım – Matbaa – Yayıncılık
Büyük San. 1. Cad. 103/6-7
İskitler / Ankara
Tel. 03123846334

Web: www.ubaksymposium.org
E-mail: ubakkongresi@gmail.com

Yalova – 2019

KURULLAR

Prof. Dr. Elif Yüksel OKTAY, Yalova Üniversitesi, Türkiye

DÜZENLEME KURULU

Dr. Öğr. Üyesi Sibel AKOVA, Yalova Üniversitesi
Doç. Dr. Sibel AKYOL, İstanbul Cerrahpaşa Üniversitesi
Doç. Dr. Dimitar ATANNASOV, Sofya Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Füsun Çoban DÖŞKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Muharrem ES, Yalova Üniversitesi
Prof. Dr. Amira Turbic HADZAGIĆ, Tuzla Üniversitesi, Bosna Hersek
Doç. Dr. Emel İSLAMOĞLU, Sakarya Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ersan KAVI, Yalova Üniversitesi
Prof. Dr. Süleyman KIZILTOPRAK, Yalova Üniversitesi
Arş. Görv. Dr. Esra KİRİK, Sakarya Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Selçuk SEÇKİN, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Doç. Dr. İbrahim SERBESTOĞLU, Amasya Üniversitesi
Prof. Dr. Redzep SKRİJEL, Novi Pazar Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ali UĞUR, Yalova Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Yasemin ULUTÜRK, Sağlık Bilimleri Üniversitesi

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Ali Rıza ABAY, Yalova Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali AĞAÇFİDAN, İstanbul Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Cihangir AKIN, Yalova Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Türkan Bayer ALTIN, Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Zuhra ALTYMYSHOVA, Kırgız. – Türk. Manas Üniversitesi, Bişkek
Prof. Dr. Dilek Sema ARICI, Bezmialem Vakıf Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Numan ARUÇ, Makedonya Bilim ve Sanatlar Akademisi
Prof. Dr. Lütviyye ASGERZADE, Milli Bilimler Akademisi, Azerbaycan
Prof. Dr. Yasemin AVCI, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Sabina Bakšić, Saraybosna Üniversitesi, Bosna-Hersek
Prof. Dr. Ebru BALLI, Mersin Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Handan Asude BAŞAL, Uludağ Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Bahri BAYRAM, Gümüşhane Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Süleyman BERK, Yalova Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Leyla BİTİŞ, Marmara Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Leyla BLİLİ, Manuba Üniversitesi-Tunus
Prof. Dr. Rafet BOZDOĞAN, Yalova Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ebru BOZPOLAT, Cumhuriyet Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Mehmet CANBULAT, Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ebru CEYLAN, İstanbul Aydın Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ayşe Tansel ÇETİN, Yalova Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nurten ÇETİN, Trakya Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nihada DELİBEGOVIĆ DŽANIĆ, Tuzla Üniversitesi, Bosna-Hersek
Prof. Dr. Mustafa DENKTAŞ, Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Igor DESPOT, Zagreb Üniversitesi, Hırvatistan
Prof. Dr. Mesut DOĞAN, İstanbul Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Füsun Ç. DÖŞKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Recep Hayri EREN, Yalova Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. İlhan EKİNCİ, Ordu Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Mustafa ERTÜRK, Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Hasan GENÇ, Yüzüncüyıl Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Mehmet Gökhan GENEL, Yalova Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Feyzan Vural GÖKHAN, Niğde Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Zafer GÖLEN, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi. Emete GÖZÜGÜZELLİ, Bahçeşehir Kıbrıs Üniversitesi, KKTC
Prof. Dr. Metin IŞIK, Yalova Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Nevin GÜRBÜZ, İnönü Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Esmâ İĞÜS, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Aleksandr KADIJEVIĆ, University of Belgrade, Serbia
Doç. Dr. Beyhan KANTER, Mardin Artuklu Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Behset KARACA, Süleyman Demirel Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Mehmet KARAKAŞ, Yalova Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ersin KAVİ, Yalova Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Fethi KAYALAR, Erzincan Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. M. Ayfer KAYNER, İstanbul Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Şengül KOCAMAN, Dicle Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Bünyamin KOCAOĞLU, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Emina BERBIĆ KOLAR, Osijek Üniversitesi, Hırvatistan
Prof. Dr. Nimet Haşıl KORKMAZ, Uludağ Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Telli KORKMAZ, Nevşehir Hacıbektaş Veli Üniversitesi, Türkiye

Doç. Dr. Ahmet KÖÇ, Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Osman KÖSE, Polis Akademisi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Yavuz KÜÇÜKALKAN, Yalova Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Sevinç Sakarya MADEN, Trakya Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Recep MAKAS, Yalova Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Duken MASİMKHANOLİ, Eurasian National University, Kazakistan
Prof. Dr. Gülçin METE, Mersin Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Leyla MURATHAN, Ankara Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Kujtim NURO, Toronto/Kanada
Prof. Dr. Ahmet ÖGKE, Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Mustafa ÖKSÜZ, Yalova Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Yıldırım ÖZBEK, Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Selami ÖZCAN, Yalova Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Erol ÖZTÜRK, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Mustafa ÖZTÜRK, İzmir Demokrasi Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Serkan ÖZTÜRK, Yalova Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Sacide PEHLİVAN, İstanbul Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. İbrahim SADAVİ, Tunus Üniversitesi-Tunus
Doç. Dr. Ferhat SAYIM, Yalova Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Mustafa Bekir SELÇUK, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Redžep ŠKRIJELJ, Novi Pazar Devlet Üniversitesi, Sırbistan
Prof. Dr. Pınar SOMAKÇI, İstanbul Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Musa ŞAHİN, Yalova Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Hacı Yunus TAŞ, Yalova Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Türkmen TÖRELİ, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Pınar ÜLGEN, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Mehmet Ali ÜNAL, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Viladan VİRİYEVİC, Kosovska Mitroviça University, Serbia
Doç. Dr. Sinem YILDIRIMALP, Sakarya Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nadia YASEEN, Bagdad University, Irak
Prof. Dr. Şenay YÜRÜR, Yalova Üniversitesi, Türkiye

SEKRETERYA

Arş. Görv. Dr. Esra KİRİK, Sakarya Üniversitesi
Arş. Gör. Esranur KAZAR, Yalova Üniversitesi
Esra TÜRE, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Arş. Görv. Kutluğ Kağan KARAHAN, Yalova Üniversitesi

Yabancı Ülkeden Katılımcılar

Riad MERİEM - Centre Universitaire Morsli Abdellah / Algeria

Akhenak ATMANE - Centre Universitaire Ahmed Zabana / Algeria

Prof. Dr. B. Ben-NİSSAN - University of Technology, Sydney / Australia

Dr. Pınar AKARÇAY - Uppsala University / Sweden

Dr. Mehmet Akif DUMAN - Turkic and Circum-Baltic Studies of Johannes Gutenberg University Mainz- Germany

Işıl Akalan GÜNDÜZ - Leicester University / England

Aynura MUSTAFAYEVA - Azərbaycan Milli Bilimler Akademisi

Selime MEMMEDOVA - Azərbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi

Dr. Zemfira ABBASOVA - Azərbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi

Prof. dr. Gilara BALAYEVA - Azərbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi

Arş. Gör. Elvam-n CAFEROV - Azərbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi

Öğr. Görv. Aynure ALİYEVA - Azərbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi,

Dr. Ahmet KILINÇ - PH Schwäbisch Gmünd Deutschland / Germany

Prof. Dr. Amira Turbić-Hadžagić – Tuzla University / Bosnia and Herzegovina

Prof. Dr. Hugo VANKELECOM - KU Leuven Belgium

Dr. Zeynep Esra Abay ÇELİK – University of Vienna / Austrian

Farhad Mikayilov - Azerbaijan State University of Economics

İçindekiler

A-SOSYAL BEŞERİ VE İDARİ BİLİMLER	13
Sevda ÖZKAYA - Mısır'ın İktisadi İşgalinin Bir Aracı Olarak Bankalar (Emlak Bankaları Örneği)	15
İzzettin BEŞTAŞ - TBMM XX. Dönem Yalova Milletvekilleri ve Meclis İçi Faaliyetleri	29
Mehmet Zakir SARIKAYA - İslam Medeniyetinin Yeniden İnşası.....	57
Murat ÖZKAN - Rus Emperyal Yayılmasının Bir Vasıtası Olarak: Orenburg Neplüjev Askeri Okulu	65
Yılmaz FARAŞOĞLU - Osmanlılarda Erkek Modası.....	83
Özlem BAĞDATLI - İslam Siyaset Düşüncesinde Nasihat Kavramı.....	99
Tunay KARAKÖK - XIII Yüzyıllar Anadoluşunda Yaşayan Gayrimüslimlerin Sosyal ve Ticari Hayatları Üzerine Tespitler	109
Pınar ÜLGEN - Magna Charta Libertatum'a Hazırlık: Clarendon Yasaları.....	123
Servet AVŞAR - Birinci Dünya Savaşı'nda Alman ve İngiliz Propagandası Üzerine Bir Değerlendirme -Berlin Büyükelçiliği Ateşesi M. Ziya Efendi'nin Raporu-	137
Tufan TURAN - I. Meşrutiyet'e Giden Süreçte İspanya'da Jön Türk İmajı	159
Tunay KARAKÖK - Medeniyetin Merkezi Şehir: Anadolu Selçuklu'da Şehir Üzerine Tespitler.....	173
Hasan GÜRKAN - Türk Ulusal Kimliğinin İnşası Sürecinde Tarih Derslerinde Yunan İmgesi (1924-1950)	185
Ethem DEMİR - Arap Romanında Karakter Çeşitliliği.....	207
Bilge KAYA YİĞİT - 18. Yüzyıl Divan Şairi Osman-Zâde Tâib ve Sihat Âbâd İsimli Eseri.....	219
Özlem GÜNEŞ / Müzeyyen Melike ESİN - Fikret Mualla'nın Resimlerinde Japonizm'in İzleri	247

Zeynep Esra ABAY ÇELİK - Göç ve Kentleşme Sürecinde Türk Sinemasında Aile: “Gurbet Kuşları” Filmi Örneği	263
Gözde Dalan POLAT - Metropollerde Yaşayan Yaşlı Bireylerde Görülen Depresyonun Sosyokültürel Örüntüleri.....	277
H. Yunus TAŞ / Esra Nur KAZAR - Sosyal Kooperatifçiliğin Kadının Yoksulluğuna Etkisi: Bahçelievler Kadın Kültür, Çevre ve İşletme Kooperatifi Üzerine Bir Araştırma	289
Cengiz DİNÇ / Ata Taha KUVELOĞLU - NATO'nun Dönüşümü: Türkiye – NATO İlişkilerinde Devamlılık ve Değişim.....	295
Cengiz DİNÇ - Türkiye ve Avrupa Birliği Koşulsallığı: Zayıf İnanırcılık- Pragmatik Reformlar	311
Aynur UÇKAÇ - Türkiye’de IMF Uygulamalarının Kamu Maliyesi Açısından Analizi: 1998-2008 Periyodu.....	327
Cemil ÖRGEV / Mehmet ONAT - Bir Kamu Hastanesinde Sağlık Çalışanlarının 360 Derece Performans Değerlendirme Sistemine Karşı Tutumu	345
Hasan TAŞTAN - Küresel İklim Değişikliği İle Mücadelenin Kültürel Boyutu; Sürdürülebilirlik-Sanat İlişkisi.....	361
İbrahim ASLAN - Türkiye-Sudan İşbirliğinin Afrika Boynuzu-Kızıldeniz Bölgesindeki Yansımaları.....	373
Kübra YAVUZ / Muharrem ES - Dünyada ve Türkiye’de Sosyal Politika Aktörleri Arasındaki İşbirliği Ağlarının İncelenmesi	389
Ömer Lütfi TAŞCIOĞLU - Doğu Akdeniz Hâkimiyeti İçin Türkiye İle Diğer Doğu Akdeniz Ülkeleri Arasındaki Mücadele.....	419
Fatih ARICI / Zerrin KARAKUZULU - Geyve ve Pamukova İlçelerinde Bağ Alanlarının Yıllar Bazındaki (1994-2017) Değişiminin Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) İle Belirlenmesi.....	427
Haydar PEKDOĞAN - Klasik Kamu Yönetimi ve Yeni Kamu Yönetimi Yaklaşımında Nitel Performans Kriterlerinin Kıyaslanması: Göstergibilimsel Yaklaşım.....	445
Sezgi DURGUN - Küresel ve Yerel Arasında: "Küyerel" Mekânlar, Dönüşen Kolektiviteler	453
Nesibe VAROĞLU - DTÖ Ticareti Kolaylaştırma Anlaşması, GOÜ’ler Başta Olmak Üzere Anlaşmanın Üye Ülkeler Üzerinde Yaratacağı Fayda Ve Maliyetler	471
Sinem ÇAMBAY / Çağan YETİM/ Hande NAYMAN - Hayvanlara Yönelik Şiddetin Haberleştirilmesinde Etik Sorunlar: Sakarya’da Bacakları Kesilen Yavru Köpek Örneği.....	483
Türkan ACAR - Eskigediz’de (Kütahya) Su Mimarisi	501

Ulvi SANDALCI- Ücretler Üzerinden Vergilendirilen Mükelleflerin Vergi Farkındalığı: Bir Alan Araştırması	523
Selim Erdem AYTAÇ - Türkiye 2018 Genel Seçimlerinde Ekonomik Oy Verme Davranışı	543
Hakan ERDOĞDU / Nedim ALTUN - Sakarya İli Ayva Bahçelerinde Külleme Hastalığının Bulunma Oranı, Hastalık Şiddeti ve Yaygınlığının Belirlenmesi	555
B-DİN BİLİMLERİ	563
Murat KOBYA - Ziya Gökalp'e Göre İbadetlerin Toplumsal İşlevleri	565
Serkan BAŞARAN - Kuran'ın Korunmuşluğu Bağlamında Sünnetin Rolü	573
C-FİLOLOJİ	585
Aynure ALİYEVA - Kazaklar ve Kargapazar Köyü Toponimleri Üzerine	587
Elvan CAFAROV - Doğu Anadolu Ağızlarında Bazı Fonetik Özelliklerin Azerbaycan Türkçesi İle Karşılaştırmalı Analizi	597
Zemfira ABBASOVA - Yazar Dilinin ve Üslubunun Öğrenilmesinde Onomastik Leksikanin Önemi	607
Üren Şen SÖNMEZ - Orhan Veli, Mektuplar ve Dostluklar	617
Nagihan ÇAĞLAYAN - Kadı Burhaneddin Divanı'nda Uşşak Makamı	625
Fatma ATEŞ - Dîvânu Lugâti't-Türk'te Demir Unsurunun Kullanımına Dair Bir İnceleme	639
Osman ARSLANOĞLU - Abdurrahman Aktepi'nin Divanında Geçen Şahsiyetler	635
Osman ARSLANOĞLU - Şeyh Abdurrahman-ı Aktepi'nin Divanındaki Konular	679
D-İŞLETME	693
Burçin Tepe / Semih Okutan - İçsel Pazarlama Faaliyetlerinin Satış Elemanlarının Duygusal Bağlılığına Olan Etkisine Göre Önem Derecelerinin Belirlenmesi	695
Mustafa TAYTAK - Katılımcı Bütçe Anlayışının Üniversite Bütçeleri Açısından Uygulanabilirliği: Uşak Üniversitesi Üzerine Bir Araştırma	725

Serap GENCAN/ Şule YILDIZ /Ela YAZICIOĞLU- Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Öğrencilerinin Muhasebe Derslerine Yönelik Beklentileri ve Karşılaştıkları Sorunlar	737
Ümran ŞENGÜL / Nalan ECE - Enerji ve Elektrik Sektöründe Yer Alan Firmaların Bütünleşik Dematel-Topsis Yöntemi İle Performans Analizi.....	757
Ahmet Hakim ESMER - Türkiye’de Elektronik Ticaretin İhracat ve Kobiler Üzerindeki Etkisi	773
Erdem BAĞCI/ Ekonomik Krizleri, Sebepleri ve Sonuçlarıyla Anlamak	789
Sara DEMİR - Türkiye’nin Tarihi, Doğal ve Kültürel Peyzaj Karakterlerinin Sınıflandırılması.....	809
Ahsen YALIN - Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkelerde Sosyal Sorumluluk Kavramı İlişkiler Kampanya Örnekleri Üzerinden Kültürel Eksende Bir Değerlendirme	827
Gözde İrem CEBİR – Kahraman ESKİDEMİR – Selin BAŞCAN – Funda YİRMİBEŞOĞLU – Nurhan BAYKARA – Murat KURUOĞLU - Sürdürülebilir Kırsal Yerleşim Oluşturma Bağlamında Bir Ekoköy Modeli Önerisi	839
Serkan GÜNDÜZ – Işıl AKALAN GÜNDÜZ - Ancient Harbors and Underwater Surveys of Yalova Coasts – Altınova District.....	857
Umut HALAÇ – Rüstem Barış YEŞİLAY - Determinants of Innovative Capacities For Transition Economies.....	867
Hande UFAT - Binalarda Optimum Yalıtım Kalınlığının Belirlenmesi ve Geri Ödeme Süreleri: Marmara Bölgesi Örneği.....	883

ANCIENT HARBORS AND UNDERWATER SURVEYS OF YALOVA COASTS – ALTINOVA DISTRICT*

Dr. Serkan GÜNDÜZ

Uludağ Üniversitesi

Işıl AKALAN GÜNDÜZ

University of Leicester

Özet: “Yalova İli Kıyıları Antik Liman ve Sualtı Yüzey Araştırması” isimli projenin amacı, yaklaşık 105 kilometrelik kıyı şeridinde sahip Yalova il sınırları içerisindeki antik liman ve arkeolojik sualtı kültür kalıntılarını tespit edip, belgelemek ve bölgenin sualtı arkeolojik potansiyelini tanıtmaktır. Araştırma alanı Yalova ilinin Marmara Denizi kıyıları ile sınırlandırılmıştır. Karamüsel sınırdan başlayarak batıda Gemlik (Bursa) sınırında çalışmaların tamamlanması planlanmaktadır. Antik çağdan günümüze kadar Marmara Denizi'nin en hareketli noktalarından birisi konumunda olan Yalova ile Gebze arasındaki bölüm araştırmaların ilk ayağı olarak planlanmıştır. Özellikle ilk çalışmaların başlamasında bu alanın seçilmesindeki ana neden Yalova ili kıyılarında denizcilik faaliyetleri ile doğru orantılı olarak artan tersane gibi yapıların kıyı şeridini geriye dönüşü olmaksızın tahrip etmesidir. Yaklaşık 17 kilometrelik bir kıyı şeridinde sahip olan Altınova ilçesi sınırlarında araştırmalarımız kıyıda, denizden ve sualtından olmak üzere üç şekilde gerçekleştirilmiştir. Kıyıda yapılmış araştırmalarımızda anakarada uzantıları görülen yapıların sualtında kalan kısımları incelenmiş, side scan sonar yardımı ile dip taraması yapılmış ve sualtından ise sonar kayıtlarında görülen anomalilerin daha detaylı incelemeleri gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Helenopolis, Altınova, İskele, Bağlama Taşı, Evliya Çelebi, Fener

Yalova Kıyıları Antik Liman ve Sualtı Yüzey Araştırmaları -Altınova-

Abstract: The aim of the project, entitled as “The Ancient Ports and Underwater Survey of Yalova Province” is to detect and determine the ancient ports and underwater archaeological remains within the boundaries of Yalova Province with a coastline of about 105 kilometers and to introduce the cultural

---

* “This research was supported by KUAP (F)-2018/16 project which was accepted by Uludağ University Scientific Research Projects Commission”

potential of the region to the public. The research area of the project covers the coast of the Marmara Sea of Yalova region. It starts in the east with Karamürsel provincial border and will be terminating in Gemlik (Bursa). The area between Yalova and Gebze, which is one of the most active regions of the Marmara Sea since the antiquity was planned as the first phase of the research. The main reason for selecting this area particularly in the first year of the research is the urgency because of the destruction of the shoreline due to shipyards, which is directly proportional to the maritime activities on the coasts of Yalova province. Surveys in the borders of Altınova district, with a coastline of approximately 17 kilometers, have been carried out in three different ways; from the shore, on the boat, and under the water. During the research on the coast, we have investigated the cultural materials which are partially visible and extend out to the sea, our research on the sea is carried out with side-scan sonar, for ground survey and finally, the anomalies detected by the sonar were investigated more in detail under the water.

Keywords: Helenopolis, Altınova, Pier, Mooring Stone, Evliya Çelebi, Pharos

1. Introduction:

The first phase of our research aims to determine the ancient ports, and archaeological underwater remains on the coasts of the Altınova district. It started on 31.08.2018 with the permission of the Ministry of Culture and Tourism and the support of the Bursa Uludağ University and the Altınova Municipality¹.

The sea level of the Marmara Sea reached its modern conditions, at around 1500 years after the first traces of the Neolithic Period in the Marmara Region (Algan vd., 2011, 30; Özdoğan, 2007: 401; Özdoğan, 2018: 15). Before its transformation to sea, the Marmara Sea was a lake, and it was an essential resource for the surrounding civilizations (Düring 2011, 181; Özdoğan 2018; 9). Especially in the 1st millennium BC, it also becomes a place of interaction and trade. It is widely excepted that maritime transport was the cheapest and most reliable method of transportation during the Antiquity (Casson 1992: 55; Landels 2000: 149). In the 8th century BC, the civilizations adjacent to the Aegean Sea reached the Marmara and the Black Sea with the help of the Straits and established new colonial cities (Drews 1976: 18). After this period, maritime activities continued to increase in the Marmara Sea. Yalova coasts

---

¹ We would like to thank Rectorate of Bursa Uludağ University, Mayor of Altınova Municipality Dr. Metin ORAL and Sabire Yazıcı Şentürk from Culture Department, head of the Archaeology Department of Bursa Uludağ University Prof. Dr. Mustafa ŞAHİN, Assistant Prof. Dr. Oktay Dumankaya. Moreover, thanks to Onur KAMILOĞLU representative of the Ministry of Culture and Tourism, who has work in harmony with the team. Special thanks to our survey team members; Semih Togan, Gurbet Kılıç (Bursa Uludağ University), Ümit Yıldırım and Ayşenur Pala (Kahramanmaraş Sütçü İmam University).

of the Marmara Sea increased its importance after Constantinople became the capital city. Especially after the Crusades its importance has increased (Mansel, 1936; 5). Today, when we look at the maritime traffic of the cities around the Marmara Sea, it is observed that the region where Yalova and Gebze are located has the most intense maritime traffic (fig 1)².

Altınova is located at a strategic location in the Marmara Sea. It is not only known for its busy maritime traffic but also with its shipyards. These shipyards are now occupying a large area at the coastline. The intensive shipyard buildings on the west coast of Hersek/Dilburnu could be observed very clearly from the satellite images of the years between 2002 – 2017 (Fig. 2-3).

One of the most important reasons for this research's first phase started from the borders of Altınova district is the mentioned shipyards. The eastern shores of Dilburnu have survived untouched due to the archaeological and military areas. There is no written information about whether any archaeological research has been carried out in the region before the construction activities on the west coast. For this reason, the history of the west coast is completely lost under modern constructions.

It is important to note that the coastline at the west of the ancient city of Helenopolis is entirely occupied by the shipyards. Unfortunately, as there were no previous harbor or underwater researches carried out at the area, the past of the region will stay as a mystery. Before the construction of new shipyards in the region, archaeological surveys are crucial for preventing further irreversible damages. For this reason, the ancient coasts and underwater surveys were planned in Yalova. It is very vital to identify and document the cultural materials before the destruction of the shores increases.

2. Research Area:

The research area covers the shores of Yalova province on the Marmara Sea. The research borders are limited with Gemlik (Bursa) in the west and Karamürsel (Kocaeli) border in the east (Fig. 1). Approximately six years is required to complete the investigation of the coastline.

Altınova district was chosen as the preliminary research area in our field mission. The region has a 17-kilometer coastline, and 4.5 kilometers of the coast is occupied by the shipyards. In 2018, surveys were carried out mainly in the western part

---

². When the maritime traffic of the Marmara Sea is observed, Bandırma, Bursa, Yalova, and Gebze on the Anatolian coast of Marmara Sea; Istanbul and Tekirdağ on the European shore, stand out.

of Hersek however, the Dilburnu and Kaytazdere military areas were excluded due to their military status.

3. Research Method:

The research was carried out with a boat owned by Altınova Municipality, and the sea bottom was scanned with Structure Scan Sonar. Also, our researches were carried out by diver archaeologists who were pulled by the boat when the underwater visibility was enough for investigating the sea bottom. Detailed investigations were performed with free diving and SCUBA diving methods in the areas where underwater anomalies were detected.

4. Determined cultural assets:

4.1. Dilburnu Lighthouse Ruins:

Cape of Hersek is the narrowest point of the Gemlik Gulf. This region is seen as Dilburnu (Tongue Cape) in the Ottoman maps (fig. 4). The lighthouse is situated entirely on land, and according to the records it is constructed by the French company “*la société Collas et Michel*” in 1863 (Thobie, 2004: 266). On the north of the lighthouse, there are remains on land and underwater indicating earlier structures (Fig. 3-4).

During the researches in this area, the method of SCUBA diving and Sonar could not be used due to the maximum depth of water was around - 0.50 meters. Because of the shallow water, researches were carried out with the freediving method. Total Station was used to understand the dimensions of the structures and their positions (Fig. 5). Also, illustrations were carried out with the aid of Total Station.

As the result of the survey, a semi-circular shaped structure is partially visible from the land, a stone extension which is connected with this structure and rubble under the water in the western part of the structure was determined.

The first conspicuous building has a semi-circular form, and it has an extension in front of it — the entrance of this structure visible on the west side. The entire borders of the structure are not visible on land, but it is understood that it continues underground. The widest measurable points of this structure are approx. 5.20 m. while the measurable length is approx. 6.00 m (Fig. 6). The entrance width is 1.00 meter. At the northernmost part of the structure, there is a bilamellated stone extension about 2 meters wide and around 9.00 meters long; it is approximately 0.5 meters below the water (Fig. 7). Khorasan mortar was used as a binding element between

the stones in this stone extension. The outer contours of the structure are made with roughly shaped rectangular stones, while the inner part is made up of small ones with rubble and mortar (Fig. 8). The width of the eastern and western walls are approx. 1.80 meters.

Moreover, the traces Khorasan mortars are seen at the various areas in the west of the semi-circular structure. It is understood from the distribution of the stones under the water, at the west of the visible remains; there are other remains about 2 meters wide and 9.5 meters long (Fig.9). Today, it not possible to comment on the nature of the remains in question. More detailed information is provided from the old photos of the area. In these photos, it is clear that there was another structure remain and it could be observed that Khorasan mortar was used as the binding element (Fig. 10).

Besides, these photos show us the change of the coastline. It is clear that the transformation of the shoreline before and after the construction of Osmangazi Bridge. As a result of the filling the coast and construction of the bridge, the area became a small bay which is sheltered from the currents and waves. Because of this standing water, the underwater remains were covered with moss and mussels. This situation makes it difficult to understand the submerged remains.

According to the distribution of the remains in this area, this part of the Dilburnu did not have a single structure, all remains were connected with others, and this area was a complex of buildings with multiple structures. Both the location and the density of the finds indicate that the area in question fits to what Procopius and Evliya Çelebi described as the pier of Helenopolis/Hersek (Procopius, 2001:162; Çelebi 2008: 75; Seçkin 2018:537).

4.2. The survey carried out at the set in front of the Hersek Lake

Lake Hersek is a lagoon lake. It was formed by alluviums carried by Yalakdere river purring into the sea of Marmara. While the average depth of the lake is 0.50 - 0.60 meters, the deepest place is 0.90 meters (DADIİ 2013: 10,12). In 05.11.2004 with the decision (no.202) of the Bursa Cultural and Natural Heritage Protection Board, Hersek lagoon was declared as a 1st Grade Natural Site. As the lagoon is a natural park and the depth is very low (approx. 0.60 m), the coastal survey was carried only by walking at North of the lagoon and near the coast of the ancient city of Helenopolis (Fig. 11).

The aim of the research in this area was to understand the connection of Helenopolis with the lagoon and to investigate whether there are any harbor structures. As a result of the survey, a stone block used as a mooring stone was found at

the coast of the lagoon. However, it was not in situ³ (Fig. 12). The stone was located very close to the coast, at a bushy area. Due to the heavy vegetation, it was not possible to understand if the stone was a part of a structure nearby or it was moved from elsewhere. Due to the hole in the stone, it is thought that the stone was used as a mooring stone in its second use. Because of the heavy vegetation, it was not possible to investigate the coastline between Helenopolis and Hersek Lagoon.

In addition to the survey inside the Hersek Lagoon, another step of our research was held in the entrance of the lagoon. There is a modern concrete set built in front of the lagoon in a north-south direction which is visible from the land (Fig. 13). As far as it can be seen, the reinforced concrete structure does not entirely cover the mouth of the lagoon; especially the southern end is covered with intense sand filling. In the northern part of the concrete set, another set was observed which could be partially followed under the water, but all of it couldn't be seen due to sand filling (Fig. 14). This second set was formed by limestones placed in a row. There are any binding elements such as mortar or clamps were used between the stones (Fig. 15). The entire length of this stone wall could not be understood. However, the visible part of the wall is at about 50 meters. Then it seems to continue under the sand.

5. Result:

The archaeological underwater survey initiated on 31.08.2018 were terminated on 12.09.2018. The researches in 2018 provided information about the geographical condition of the area. In the western part of Dilburnu, there are shipyards constructed by filling the sea (Fig. 3). Therefore, it is impossible to carry research in this area. The semi-circular structure and the pier in front of it, which is detected in the most extreme point of the Dilburnu, is highly likely to be the pier mentioned by Procopius and Evliya Çelebi. The research at the Marmara coast of the Hersek Lagoon provided information about the underwater. There is a sandy area with the depth reaches up to 28 meters in one kilometer from the coast. Then the depth reaches up to 65 meters. Our research program has been carried out in 1,10 km from the coast due to security and sporty diving limits due to the healthy use of our equipment. During scan sonar and diversions, some sherds had been found in front of Hersek lagoon in the Marmara Sea. These sherds were carried out with the waves from somewhere else. 2018 surveys provide information about the difficulty of work in this area as well as urgency and the need for such an archaeological survey. In 2019 our survey will be started with the military area and continued in the Çiftlikköy region.

---

³ Coordinate: 35T 712374.95 D, 4510957.83 m K (UTM)

BIBLIOGRAPHY:

- ALGAN vd. (2011) “Holocene coastal change in the ancient harbor of Yenikapı–İstanbul and its impact on cultural history”, *Quaternary Research* 76/1: 30–45.
- BOARDMAN J. (1968) *The Greeks Overseas (USA 1968)*
- CASSON L. (1992) *Antik Çağ’da Seyahat*, (Çev. Özsoy N.), MB Yayınevi, İstanbul.
- ÇELEBİ (2008) *Günümüz Türkçesiyle Evliya Çelebi Seyahatnamesi: Bursa – Bolu – Trabzon – Erzurum – Azerbaycan – Kafkasya – Kırım – Girit*, C. 2.1, haz. YüzelDağlı – Seyit Ali Kahraman, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- DADIİ (2012) “Hersek Gölü Sulak Alan Alt Havzası Biyolojik Çeşitlilik Araştırma Alt Projesi Gelişme Raporu”, *Doğa Araştırmaları Derneği İktisadi İşletmesi*, <http://www.dogaarastirmalari.org.tr/wp-content/uploads/2016/11/raporlar.hersek.golu-min.pdf>, 18.03.2019.
- DREWS, R. (1976) “The Earliest Greek Settlements on the Black Sea”, *JHS* 96, 1976, 18–31.
- DÜRİNG, B. S. (2011) *The Prehistory of Asia Minor From Complex Hunter-Gatherers to Early Urban Societies*, Cambridge University Press, Cambridge.
- LANDELS, J.G. (2000) *Eski Yunan ve Roma’da Mühendislik*, (Çev.) Bırçakçı B., Tübitak, Ankara.
- MANSEL, A. M. (936) *Yalova ve Civarı*, İstanbul.
- ÖZDOĞAN, M. (2018) “*Marmara Denizi ve Neolitik Yaşam Biçiminin Anadolu’dan Avrupa’ya Aktarımı*” *TINA Denizcilik Arkeolojisi Dergisi* 10: 9-31.
- PROCOPIUS (2001) *Bizans’ın Gizli Tarihi*, (Çev.) Duru O., İş Bankası Yayınları, İstanbul.
- SEÇKİN, S. (2018) “*Tarihsel Süreçte Yalova/Altınova Çobankale*”, *CEDRUS VI*, 535 – 553.
- TOBIE, J. (2004) *L’Administration Générale des Phares de l’Empire Ottoman et la Société Collas et Michel (1860-1960)*, L’Harmattan, Paris.

FIGURES:

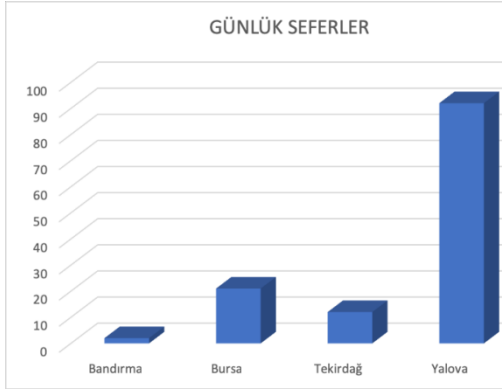

Fig. 1: The Number of Daily Expeditions of The Important Ports Around The Sea Marmara

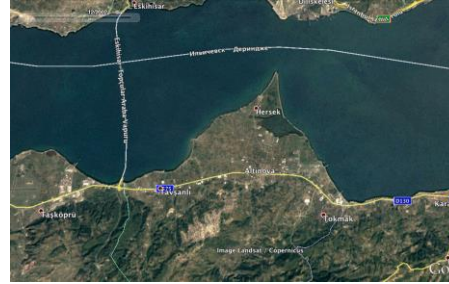

Fig. 2: 2002 Satellite Image

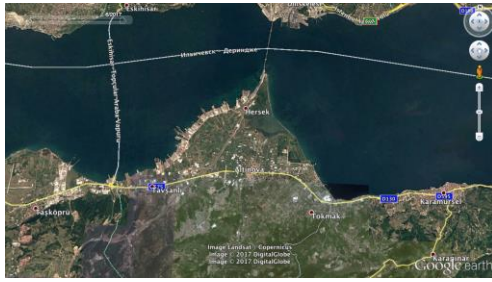

Fig. 3: 2017 Satellite Image

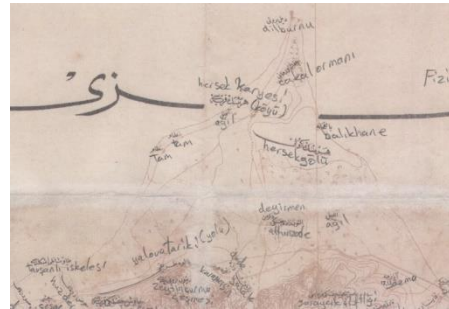

Fig. 4:

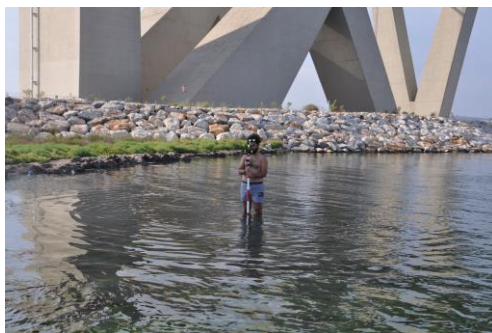

Fig. 5: Depth in the Dilburnu area

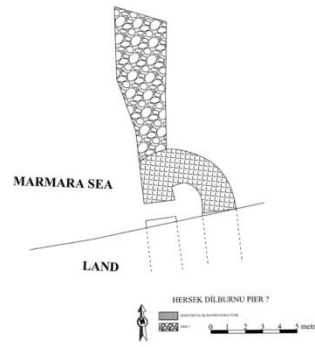

Fig. 6: Plan of Pier and Semi-Circular Shaped Structure

Fig. 7: Extension Part Under The Water

Fig. 8: Semi-Circular Shaped Structure

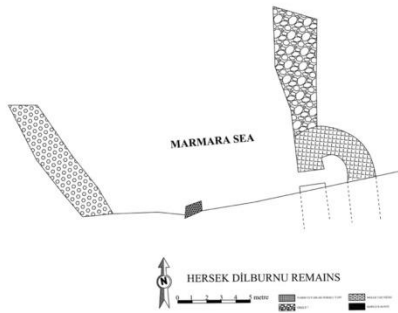

Fig. 9: Hersek Dilburnu Remains

Fig. 10: Rubble Stones with Mortar

Fig. 11: Coast of Helenopolis

Fig. 12: Mooring Stone from Helenopolis

Fig. 13: Modern Concrete Set

Fig. 14: Second Set in Front of Modern Concrete Set

Fig. 15: Detail of Second Set in Front of Modern Concrete Set